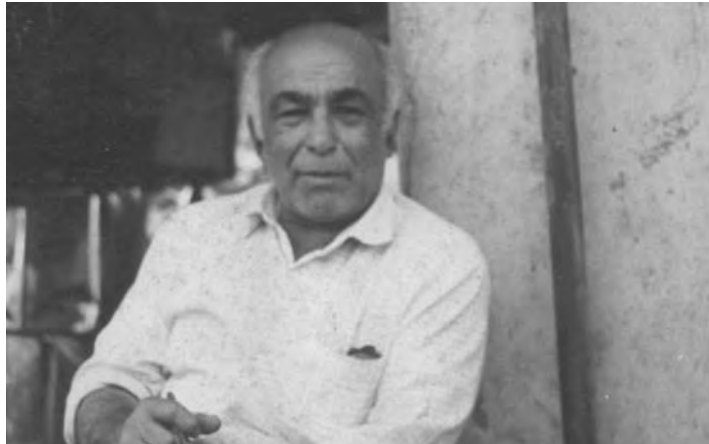

مصدر در زبان گیلکی به گویش رشتی

گویش

استاد مرادیان گروسی

مصدرهای عقیم و نازا

در گفته پیشین، از مصدرهای عقیم و نازا، یاد کردیم. جسته گریخته، سخنانی در این باب داشتیم غرض از عقیم بودن این واژه ها در زبان گیلکی، به خاطر نداشتن مصدر متعددی (مفعولی) است. نه اینکه جامد محض بودن آن و هم چنین، نقش نداشتن آن در شکلهای گوناگون کار واژه هائی که از گروه متعدی بدست می آید.

باید بدانیم، در گروه مصدر (لازم - متعدی) چون هر دو نقش سازنده دارند و در گستردگی واژه ها تأثیر متقابل، لذا لفظ زایا و نازا «عقیم» را به گروه فاقد آن داده ایم از مصدرهای نازا که در افعال متعدی نقشی ندارند، گروهی چند نام می بریم.

الف.

۱. مختن = MAXTAN = قدم زدن.

۲. مجئن = MAJEN = قدم زدن.

۳. دمختن = DAMAXTAN = لگد کوب کردن.

۴. دمجئن = MAJEN = لگد کوب کردن.

۵. وامختن = جستجو کردن

۶. وامجئن = جستجو کردن.

۷. جه مختن = JAMAXTAN = به ستوه آوردن.

۸. جه مجئن = JAMAJEN = به ستوه آوردن.

۹. در جئن = DARJEN = ریز ریز کردن.

۱۰. فور جئن = FURJEN = قطعه قطعه کردن.

۱۱. اجئن = EJEN = تکه تکه کردن.

۱۲. وار جئن = بیخ بر کردن.

۱۳. چئن = چیدن.

۱۴. دی چئن = به ردیف چیدن.

۱۵. واچئن = ساخته ای را خراب کردن (برچیدن).

۱۶. اوچئن = جمع آوری کردن.

۱۷. فوچئن = چشم بستن.

۱۸. اوچیناستن = ختم و پایان یافتن تمام شدن یک جشن یا

عزاداری یا، بازار روز.

۱۹. واچیناستن = پاره شدن (یک قسمت از یک کت ویا ...)

۲۰. ز ئن = ZEN = زدن.

۲۱. دز ئن = SAZWEN = بستن (درب).

۲۲. فوزئن = JAZEN = بستن (چشم).

۲۳. جه زئن = JAZEN = چیزی را در جائی چپاندن.

۲۴. وازئن = پوشیدن (کت - کفش)

۲۵. لازئن = تا کردن.

۲۶. بئن = BEN = بریدن (علف - شالی).

۲۷. واونن = برزیدن (دست).

۲۸. واون = باز شدن - شکفتن.

۲۹. اوکودن = OKUDAN = بکام بودن.

۳۰. جو کودن = JUKUDAN = فرو کردن.

۳۱. فو کون = FUKUDAN = ریختن.

۳۲. اورزامون = خوشه در آوردن برنج.

۳۳. وورزامون = خوشه در آوردن برنج.

۳۴. جیراشون = به زیر رفتن (جاسوسی کردن - حرف

کشیدن)

۳۵. جی گیفتن = JiGiFTAN = قطع کردن (شیر بچه از مادر) -

قطع در آمد و حقوق.

۳۶. دو جئن = DOJEN = انتخاب کردن.

۳۷. سرشون = بالا آمدن (خورشت یا پلو در دیگ)

۳۸. واهشتن = گذاشتن - اجازه دادن

۳۹. واشتن = گذاشتن - اجازه دادن به لفظی دیگر.

۴۰. وارختن = پاک کردن (غارت کردن). تمام ااث و اشیاء مورد

نظر را بردن)

۴۱. وارفتن = پاک کردن (غارت کردن). تمام ااث و اشیاء مورد

نظر را بردن). جاروب کردن.

در زبان گیلکی، تنها مصدری که به شکل نوشتاری، ولی با دو

شکل بیانی ارائه می گردد، مثبت و منفی معنی می دهد مصدر (فان

درستن فندرستن = نگاه کردن - نگاه کردن) می باشد.

تفاوت آن، از لحاظ معنی، تنها در این است که اگر واژه را بدون

مکث و رویهم بیان کنیم، مثبت اگر تکیه کلام گوینده بر قسمت اول

«فان» باشد و مکثی بر آن صادر گردد، حالت منفی دارد.

و طریق ساده ای آن آوردن نشانه ی نفی «نوا» در آخر این واژه ی

مصدری، می تواند، نفی بدون ابهام واژه را به شنونده القاء نماید.